

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.
Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és lapfőnökös:
Dr. Lemberger Ármán.

Előfizetési árak
Egészévre 5 frt., félévre 2 frt 50 kr., negyedévre
1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Telepítsünk!

A szőlőtelepítés és gyümölcsstermelés iránti érdeklődés, mely városunk közönségénél nap-nap után fokozódik, immár a legszebb jövővel kecsegtet bennünket. Kivánatos és már időszzerű azonban, hogy ezen közérdeklődés a megvalósításban is és pedig minél nagyobb arányokban nyilvánuljon meg.

Óhajlandó lenne, hogy a közönség és első sorban annak értelmiségi része — ez utóbbi pedig nem csak úgy mint eddig egyedül passzióból, időöltésből, — hanem komoly odaadással karolja fel ezen ügyet és határozottan lépjen a gyümölcsstermelés terére. A városunk határára elterülő nagy mennyiségű, különben terméketlen, de szőlőművelésre kitünően alkalmas homokhalmok felhasználásával oly kiváló jövedelmi eszközt teremthet magának, mely sokszorta felérne a legtelevényebb szántók hozamaival.

Teljes elismerés, a legnagyobb tisztelet illeti meg azért azon derék polgártársainkat, kik rámutattak azon kincses bányára, mely e lenézett homokbuczkákban rejlik, s melyeket balga előítéletünk, tespedő vállalkozási kedvünk folytán mindeközéig kiaknázatlanul hagytunk lábaink alatt.

Amíg csak figyelmeztettek bennünket ezen érdemes urak a szőlő- és gyümölcsstermelés áldásos voltára, kételkedtünk a kivitel lehetőségében, megmosolyogtuk lelkesedésüket és szinte sajnálkoztunk ezen irányu merész kezdeményezésük felett; — de most már be is bizonyították azt, hogy e semmibe sem vett buczkák igen is lehet szakértelemmel, czéltudatos, kitartó munka által kényszeríteni arra, hogy azok adják

vissza keresetforrásokban szűkölködő közönségünknek azon létfontosságú jövedelmet, melynek morzsáin csak tengődik jelenleg, még pedig oly keservesen, hogy szinte már azt hisszük, hogy lézengő iparunkat, kereskedelmünket egyedül azon erkölcsi erő tartja még a felszínen, melyet magunknak a Duna áthidalása és a törvényszék visszaállítására felelti reményünkbenl merítgetünk szüntelenül.

Városunkban a szőlőtermelésügy azon apostolai közé tartoznak *Allaga Ottó* ügyvéd és *Schleicher Antal* mérnök urak is, kik nem csak szavakkal buzdítottak mindenkit a termelésre, de tekintélyes tőkék befektetése mellett maguk is beálltak az elsők közé, hogy a nagy arányokban telepítést megindítsák.

Hogy ezen urak, kik tekintélyt, értelmiséget, vagyont csoportosítottak a telepítési ügy érdekében általuk kibontott zászló körül, mily nagy szolgálatot nyújtottak városunk közviszonyainak, azt csak majd a jövő generáció lesz teljes mértékben képes méltányolni, amikor már a befejezett telepítések hőséggel hozzák terméseiket, melyek állandósítani fogják a közjóllétet.

Amidőn tehát *Allaga ur* minapában a Bajai takarékpénztár vezetőségének (melynek ő maga is egyik kiváló tagja) az ötjellemző előzékenységgel alkalmat nyújtott nagy kiterjedésű, miniszteri szőlő- és gyümölcsstermelésügyeinek megtekintésére, fényesen demonstrálta a mellőzött homokbuczkák teljes diadalát vendégei előtt, kik nem is tartózkodtak elragadtatásuknak sürűn kifejezést adni az elért bámulatos sikereik felett.

Ezen fényes eredményre kell felhívunk a közönség figyelmét, mert lehetetlennek tartom, hogy az, a tények előtt ne akarjon

meghajolni és ne buzduljon fel oly sikerek látásán, melyeket akaratlalt és szorgalommal mindenki képes elérni.

E telepeket látván most már erősen hiszem, hogy ha a létesítendő vinczellériskola és szőlő-mintatelep üdvözívetésébe lép és jól begyakorolt, szakképzett munkásokkal látja el határunkat, — ha a bajai gyümölcsészeti egyesület mint eddig, ezután is nemes feladata magaslatán fog állni és szüntelenül serkenteni fogja közönségünket a telepítésre, — ha városunk értelmiségi osztálya kötelességszerűen ezután is elől halad a további telepítésekkel a jó példában, akkor a szőlő- és gyümölcsstermelés hamarosan nagy arányú lendületet nyer. Ezen esetben nem is kell valami nagyobb-szerű látnoki tehetség ahhoz, hogy magunk elé képzelhessük városunknak a közel jövőben felvirágzó közviszonyait és határunknak kibontakozó új képét.

A mostanában jóformán értéketlen, sivár kinézésű homokbuczkák nyilvánait nemes, zamatos fajú szőlő- és gyümölcsstermelvények fogják már borítani, azokat szorgos, elégedett arczú kiscgazdák, szakképzett munkások raja művelni, kik szorgalmukon kívül csak is az Istentől várják a meglévő jólét állandóságát; mert bizonyos, hogy a föld nagyobb „jövedelmet“ fog hajtani, mint amekkora „értéket“ képvisel jelenleg. És akkor számüzve lesz városunk környékéről a munkaadók réme: — a „szocializmus“, mert nem lesz munkahiány, de igen is lesz tisztességes kereset; és a termékek kivitele, a jövedelmek fokozódása által fellendül az ipari és kereskedelmi forgalom is. Tehát telepítsünk!

Bernhart Ernő.

TÁRCZA.

A magyar tolvajnyelv és szótára.

A „BAJAI HIRLAP“ eredeti tárczája.

Magyar tolvajnyelv! Hát még ilyen is van? kérdezi bizonynyal az olvasók 9/10 része. Hogy a tolvajoknak külön nyelvük is volna, és speciálisan magyar tolvajnyelv erről bizony kevés szó folyt eddig. A mi hazánkban nem igen foglalkoztak vele, parlagon hevert ez a kitünő tanulmányi anyag, nem törődött vele sem a nyelvész sem a rendőr; pedig a világirodalomban már kötetekre menő munkák jelentek meg a tolvajoknak, betörőknek, csalóknak és zsebmetszőknek nyelvéiről. Nagy hírű tudósok, nyelvészek foglalkoztak vele. Összegyűjtötték és tanulmányozták azt, lévén — mint *Simonyi* professor mondja — egyike a legérdekesebb nyelvészeti tananyagoknak, mert rajta tanulmányozható leginkább, mennyire mehet az önkény, az öntudatosság a szokásainak alakításában. A kriminálista e nyelv ismeretével férhet legkönnyebben a ravasz és leleményes kaszt lelkületéhez. Leleményeseknek jellegzem őket, mert mind azok: az önfentartási ösztön, az örökös üldözések közepette, leleményessé teszi őket.

Ha a tudósok és a közrend őrei elkerülték e nyelvet, nem foglalkozott vele a kuriozumokra örökké ehés és különlegességekre vadászó riporter sem. Pedig a kuriozumok kuriozuma ez a nyelv és mennyi izgatón szövege van e nyelv tanulmányozásával. Nézni miként eli e társadalomból kivetett ellen az ő saját társas életét, megfigyelni szokásaikat és a mi fogalmainktól annyira elütő erkölcsüket, bűnös összetartásukat, a hogy egymás segítségére sietnek.

Azt mindannyian tudjuk, hogy a tolvajok kompániája a legveszélyesebb elemekből kerül egybe: gonosztevők fiait, kik a piszokban születtek és a piszokban fognak meghalni elzüllött vagy valamely szerencsétlenség által a társadalmi rendből kivetett egyének, léha, könnyelmű vagy kaland-

vágyó ifjak, alkoholtól elbutult vének stb., ezek alkotják azt a szánalomra méltó osztályt. Ezek azok, akik a világ kezdete óta a becsületlen társadalom ellenségei és avval ösüldöktől hadakozásban állanak és a mellett, hogy aránytalanul kevesebben vannak legyőzhetőségük mégis úgyszólván lehetetlen. Hja ők nem nyers erővel, hanem ravaszszággal küzdenek.

Vagy nem a ravaszszág szüleménye az a nyelv, a melyen beszélnek, s melyet kívülök senki más nem ért. Jó fegyver ez kezükben. Persze van is gondjuk rá, hogy e nyelv tökéletes legyen, s azért is van annyi árnyalata, hogy a gonosztevők minden fajának jut belőle néhány, a melyet aztán, a szerint használnak, a milyen helyzetben vannak s a mely éppen megfelelőbb. Ez a hurokra került csavargót megérti társa a nélkül, hogy csak ki is nyitná száját. Eleget egy-egy hunyorgatás. Kezének egy-egy mozdítása. Ez a néma-nyelv (jelbeszéd), mely a legrégebb; azelőtt csak így közlekedtek egymással a tolvajok. A börtönben hűsítő zsebmetsző elég kellemesen eltársalog átellesével a börtönajtó rostélyá segítségével. A szerint ugyanis, a milyen helyre teszi kezét más és más szót jelez. Ez a rostély nyelv. Ily módon egy kis ügyességgel akár sakkoznak is. De az életben is másképp beszél a hamis kártyás, mint a betörő, a csirkefogó mint a zsebtolvaj stb., meg van mindegyiknek a saját terminus technikus.

Nagy filikusságra vall a tettük is, hogy kopottabb szavaikat időnként ujjakkal cserélik föl. Ily módon aztán szokászetük folyton változik és még a legügyesebb detektív sem mindig érti meg őket. Azért néha meg nyilvánosan is merik használni, — no persze nem hangosan, csak úgy maguk között. Egy tárgyalási teremben hallottam például a következő párbeszédet.

— Komálod ezt a pásszer?
— Öregem. Gi mázsa előtt együtt voltunk a sojvetnél.
— Nó és póter jöttetek.
— Szónika. Mintha sohse komáltuk volna egymást. Chohemül dibeültünk.

— Strille! Stokolhat itt a kunajer.
— Alma fázszál!
— Alma. Most knasszolnak.
— Brr! Bé mázsa! A passzer gi mázsát.
— Fiatalon melochozotak.
— Azért deberülöm, hogy ritkán és öregem.
— Itt Mokembén nagy mojrēja van a dalszos rajesosnak.

— Ha kóser lesz a holnapi meloche, svémbe hajlachozung.
— Öregebb is, mint kolerát pikkolni.
(— Ismered ezt az orgazdát?)
— Nagyon. Három év előtt együtt álltunk a bíró előtt.

— Nó és kiszabadultatok?
— Azonnal! Mintha sohsem ismertük volna egymást. Okosun beszélünk.
— Vigyázz! Hátha itt bujkál egy detektív.
— Ne félj!
— Nem. De ha most hozzák az ítéletet.
— Brr. 2 év! Az orgazda Lármát kapott.
— Nem erőlködtek a munkával.
— Azért szoktam mondani: ritkán de jól.
— Rossz dolguk van Budapesten a kopott tolvajoknak.
— Ha siker jár holnapi munkánkkal, furdöbe megyünk.

(— Jobb is, mint rabkosztot enni.)
A tolvaj nyelvnek ma már költészete is van. Jó kedvű fiatal zsványok egyre mára gyártják a nótákat akár csak a mi fűzfa poétáink.

A következő nótát, melyben egy elbizakodott tolvaj szól *Berkes Kálmán* rendőr, jegyezte.

Öreg ezinkos, rajesos gyerek vagyok én,
Egymás után betörök én, lopok én.
Hípiselnok jobbra-balra a zsarók,
De én csak a Kéglovicson maradok.

(Derék ezinkos, tolvaj gyerek vagyok én,
Egymás után betörök én, lopok én.
Keresnek is jobbra-balra zsandárok,
De én csak a tolvajtányán maradok.)

Vető Imre.

Főgymnasiumunk évzáró ünnepélye.

A tanügy iránt érdeklődő közönségnek lélekemelő iskolai ünnepély megtekintésében volt része f. hó 28-án. A cistercei rend helybeli főgymnasiumunk évzáró ünnepélye volt az. Az intézet derék igazgatója és a szépet s jórt lelkesedő tanári kara hozzászókatott már bennünket ahhoz, hogy a mit a nevelésükre bízott ifjak produkálnak, élvezetes, szívet-lelket gyönyörködtető. Ez az ünnepély méltán gazdagítja az intézetnek, városunk egyik büszkeségének oly gyakran aratott sikereit. Az iskola tornacsarnokában szépszámu, intelligens közönség gyűlt egybe és áhitattal hallgatta végig a műsor első pontját: a „Fohász”-t, mely *Fölker Gusztáv* igazgató „Cantate” című szerzeményének egyik megragadó részlete. Majd *Pollerman Artur* VIII. o. t. búcsúzott el megnyitó beszédében a tanári kartól. A szónok megható szavakkal tolmácsolta távozó társai nevében derék mesterei iránt érzett halálját és bensőséges ragaszkodását, megköszönte azt az önfeláldozó munkásságot, azt a szíves jóindulatot, melyvel nyolcz éven át vezérelték, melyvel életre és tetterre erős emberekre nevelték őt és osztálytársait. Egy esinos kis olasz népdal elenékése után következett az ünnepély egyik legsikerültebb pontja *Schwarz Oszkár* VIII. o. t. elszavalta Tompának „Haldokló mellett” című bölcselmi költeményét.

A különben is rokonszenves megjelenésű ifjú valóban művészi ügyességgel és tökéletességgel oldotta meg a mélyeség tartalmú költemény nehézségeit. A hit és kétség megnyugtató és kizáró eszméinek harcát, a halál karjait közt vergődő, hinni s bízni nem tudó agy izgatott lelkiállapotát, a lelkiatya békeltető, meleg szavai oly remek alakítással, olyan esengő, drámai hangon adta elő a szavalt, hogy méltán magára vonta a hallgatóság bámulatát és búsán megeredemelte a minden tekintetben remek és lélekemelő előadást kifüföltő riadó eljenzést és tapsvihart. Ezután az igazgató fejtekte ki az iskola és nevelés célját magvas, tartalmas beszédében. Az iskola — úgy mond — nemcsak tanít, nemcsak ismereteket közöl, hanem az értelem művelésén kívül még a kedély nemesítésére, az akaratérő megszilárdítására és a jellem fejlesztésére is ki kell terjeszkednie. Hogy a mi intézetünk mennyire érte el ezt a kettős célt, arra vonatkozólag néhány statisztikai adatot hozott fel és a szorgalmukkal és jó magaviseletükkel kiváló ifjak megeredemelt jutalmait kiosztotta. *Vilhelm Károly* karmester szakavatott vezetése mellett két füllbemászó magyar nótát énekeltek az énekkar s utána *Heltai Miksa* VIII. o. t. szívből jövő szavakkal búcsúzott el az intézet növendékeitől. A beszédet egész terjedelmében közöljük:

Szeretett jó barátaim!

Dobogó szívvel bár, de mégis bátor lélekkel lépek elétek, hogy kifejezést adjak azoknak az édes és fájó érzelmeknek, melyek szívemet a válás pillanatában elfogják. Nyolcz évi munkálkodásunk gyümölcsét élvezzük immár nyugodt megelégedettséggel — és most elhagyjuk ezt az intézetet. A búcsúzás alkalmával nem hagyunk rátok egyebet, mint néhány meleg szót és — ha nem tévedek — egy jó példát.

Az életben már sokszor tapasztaltam, hogy a hivatásuknak híven megfelelő embereket a legnagyobb dicsérettel illetik. Igaz, ez jól esik, hizelek a büszkeségnek, megédesíti a tetterőt; de mégis, ha elgondoljuk, milyen fonák eljárás ez! Dicsérni valakit csak azért, a mit lelkiismeretesen végeztél — a maga érdekében! Hisz épen a *kötelességérzet* és — teljesítés egyik főtenyezője annak, a mi az embert a teremtett lények urává teszi. Látjátok barátaim, ez az *első* dolog, a mire bennünket ebben az iskolában megtanítottak. Az Isteni szellemnek az emberben szunnyadó kicsi szikráját erős, kiolthatatlan lánggá élesztieni, a kötelességérzetet az *üztönszerűségig* fokozni és így az ifjak előkészíteni mindazon viharok leküzdésére, melyek az életben oly gyakran hányják-vetik törékeny sarkjait. A fontolgatást, a habozást nem ismerő kötelesség teljesítés termi meg a férfuban azt az édes lelki nyugalmat, azt a józan életfilozófiát, mely a sors minden csapására szívben lélekben rendületlenül s bátran odavetheti: „A mi gyarló emberi hatalmamban állott, megtettem, kötelességemet teljesítettem — ez már az Isten rendelése.

Igen, kedves társaim, az Istenben való szilárd hit, az Alkotó akaratában való megnyugvás csak akkor boldogíthatja az embert, ha számot vetve önmagával magabiztosan eredményeképen azt mondhatja: „Kötelességemet teljesítettem.” Ha hallgatjátok azt, a mire szeretett, derék vezéreitek minden nap, minden órában benneteket intenek, nem fogtok az élet rögös, sikamlós útjain Ahasverusként bujdosni, hanem Isten segítségének reményében és egy kitűzött cél biztos tudatában szilárd alapokra épített úton futjátok be életek pályáját. Ó igen, sokszor láttunk olyan embereket, kik az effajta szavakat gúnyos mosollyal és souverain lenézéssel hallgatják — és mégis jobban vannak körülbástyázva a sors förgetegeivel szemben, kevesebb fáradtsággal és küzdelemmel

élik világukat, mint mi. Ez csak látszat, édes társaim! Futnak, rohannak azok ész nélkül, a förgeteg fejük fölött szaguld el — és mikor a vég-cél kecses tündere már szemökbe mosolyog, akkor látják csak, hogy iszonyú hasadék tátong köztük és az óhajtott között — és a sorsuk a lemondás; vagy fejük elszédül, térdök megröskad, lábuk meginog és mélységbe zuhannak. Ott pedig a bűn és kárhozat patakja hőmpolygati alá szeny-nyes hullámaikat. A becsületes, a kötelességet teljesítő, igaz embert nem nyeli el az ösvény; a kísértés pillanatában az Urístenet hívja segítségül, és Ő nem hagyja elkarhozni azokat, kik benne bíznak. Isten szent neve az átjáró, mely ama sár-patakokat áthidalja; Ha Isten velünk, ki ellenünk?

Ezt is itt tanultam.

Világnézetem szűkkörű, alig-alig terjed túl az iskola falain, tapasztalataim gyérek, de mindamellert merem kockáztatni azt az állítást, hogy valamint a természet világában a hatást az ellenhatás, az okot az okozal föltétlenül követi, úgy az emberi életben a becsületes, a lelkiismeretes munkának vaskövetkezéssel jár nyomban az áldásos, a megeredemelt jutalom. Az iskolában is, az életben is nem a *tehetség*, hanem Istenadta képességeinkkel végezt *munka* az ember mértéke. A természet csak igen kevés balandót ruházott fel olyan elméleti tehetséggel, mely az iskolában előadott heterogén tantárgyakat egyenlő fogékonysággal sajátítja el és ugy-e bár nem egyszer volt alkalmatok belátni, hogy a szorgalom, a munka soha sem hagyott benneteket eserben akkor, midőn jutalomra került a sor. És viszont, a mulasztás, az annyiszor emlegetett kötelességteljesítés legkisebb elhanyagolása néha nagyobb mérvekben, néha később, de mindig és bármily alakban megtermi mérges gyümölcseit.

A mi iskoláinknak nem az a célja ugyan, hogy az ifjakat az élet gyakorlati oldala számára nevelje, de azért tudományos pályának és a nagy világban akárhányszor meg kell nyitnunk értelmünk amá tárházát, melyet szeretett tanáraink a középiskolában rendeztek be számunkra. Hisz itt kezdük meg a nevelés első stádiumát azok a férfiak, kiknek hivatása embertársaik lelki jólétének gondozása leszen, kik a cseszemőt Isten kis szolgájává avatják s a halál kínjai közt vonagló agg szederjes ajkára az Úr igéjével túlvilági mosolyt esálnak: itt iszszák a jog és igazság úde forrásából az első kortyot Themis papjai, kik az emberi társadalom élete, szabadsága és vagyona fölött fogják majd Cherub gyanánt villogtatni a jog lángpallosát. Itt vetik meg az ifjuságban annak a tudományok alapját, mely beható bűvárás és szakértő bonyolítás útján törekszik kilesni a természet gyogyító erejű útjait, hogy a szerves és szervetlen lények nagy birodalmában irt keressen a szenvedő emberiség sebeire és azt áldólag csepegtesse: végre itt kezd behatolni a bámulatosan kifejldött természettudományokba és sajátjává tenni a művelt világ közkinceseit, a minden kiképzésnek alapját tevő, az emberi humanitásra vezető bölcséleti tudományokat, melyek az elme- és szivképzés alapján az ész és sziv világában összhángzást eszközölnek, nemseit az izlést és erkölcsöket, élesztik a bennünk szunnyadó isteni szikráit.

Ezt az iskolát, kedves barátaim becsüljétek meg! ne tartsatok bennünket boldogoknak csak azért, mivel már megszabadulunk kötelekeiktől. Majd ha az élet vásári lármájában elhagyva érzitek magatokat, visszaritok még az iskola meleg ílébe — de sokszor! Tiszteletetek és szeressétek áldott jó tanáraitokat, kik önzelenül és önfeláldozóan szentelték életüket a haza reményeinek. Hány szegény özvegy anya, hány reményvesztett édesapa vérkönyeit törölték le ezek az áldott kezek és hány szülő szemében ragyogott örömköny, mikor magzataik az életre érett ifjakként léptek ki fedező szárnyaik alól?

Nem a hazapuffogatás, nem az erőszakos előre törekvés tesz benneteket magyar hazánk derék fiaivá, hanem azon kötelességek szeretettel való teljesítése, melyeket gyarló szavaimmal vázoltam. Vegyétek kérek már most szívetekre azokat a bizalmas baráti szívből fakadó intelmeket, melyek az ezen intézetből távozó ifjak részéről felétek hangzanak — s akkor az apai kar, az anyai esők oly édes leszen barátaim! Végre még csak arra kérünk benneteket, hagyjátok szívetekben számunkra is egy kis helyet, a mint hogy mi is mindig megemlékezünk barátainkról, kik szeretettel és meleg érdeklődéssel osztották meg velünk az iskolai élet örömeit.

Az Úr vezéreljen útjaitokon, Isten veletek!

A beszédet a közönség élék tetszéssel fogadta. Végül az ifjuság a „Cantate” záró indulóját zengte el, melynek utolsó szavai: „Isten, király és a haza” mestereiktől tanult szent jelszavaknak vallottak a „haza reményei.” Ténelik ezt ép oly méltán, a mily igazán és büszkén mondhatja az ünnepélyen elénékelt kis népdallal a tudós és fáradhatatlan tanári kar magáról s növendékeiről:

Én ültettem a rózsafát,

Én szedem a virágát.

H-i M-a.

Helybeli és vidéki hírek.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS. Julius I-én új előfizetés nyílik a Bajai Hirlapra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejében gondoskodni. Vidéki előfizetőinket pedig, kik az előfizetéssel hátralékban vannak, tisztelettel felkérjük, hogy a lap akadálytalan továbbküldése érdekében azt mihamarabb beküldeni sziveskedjenek.

Változások a főgymnasiumi tanári karban. A helybeli ciszt. r. kath. főgymnasium tanártestületében a jövő tanévvel a következő változások fognak beállni: *Dr. Mohár* Samu a rend székesfehérvári intézetéhez lett áthelyezve, *Kiss* Albin és *Dr. Hong* Dániel tanárok pedig Zirczre mennek. Helyükét elfoglalják: *Nagy* Vazul, *Böleskey* Ödön és *Dr. Varga* Damjan tanárok. A körünlől távozó tanár urakat a tanulók és a közönség őszinte tisztelete és ragaszkodása kíséri új működési helyökre.

Az iparkiallítás elhalasztása. Az iparkiallítás végrehajtó bizottsága f. hó 29-én tartott ülést *Dr. Hegedűs* Aladár polgármester elnöke alatt. Felolvastatt *Schmausz* Endre főispán átirata, melyben tudatja a miniszterium ama óhaját, hogy az iparkiallítás, tekintettel a szeptember havában megtartandó szegedi orsz. mezőgazdasági kiállításra, jövő év május havára elhalasztassék. A miniszter egyuttal kilátásba helyezi a 3000 frtnyi állami segélyt és a technológiai muzeum támogatását a kiállítás rendezése körül. A bizottság hálás köszönettel veszi tudomásul a leirat tartalmát, a miniszternek a főispán úr útján köszönetét nyilvánítja a kilátásba helyezett pártoláért, és készséggel hozzájárul az iparkiallítás elhalasztásához, minthogy azt annak intenzívebb sikere érdekében is szükségesnek tartja. A bizottság ezután ellátározza, hogy az iparkiallítást a jövő évben a pünkösdi ünnepek alkalmával fogja megtartani, a bejelentések f. évi október hó végeig fogadtatnak el. A közönséget a részletekről falragaszok és a hirlapok fogják tájékoztatni.

Letört bimbó. Pető *ifj. Szendrőy* Lipót urat és neje szül. felső-őöri *Ozsvald* Erzsébet úrnőt fájdalmas vesztésg érte. Kis fiuk f. hó 25-én, életének 14-ik havában hosszabb betegség után jobb létre szenderült. A mélyen sujtott szülők és nagyszülők iránt városzerte nyilvánult a legnagyobb részvétel és a korán angyallá lett kis gyermek koszorúkat borított koporsóját nagy közönség kísérte f. hó 27-én az örök nyugalom helyére.

Halalozás. Széles baráti körben keltett őszinte részvételt a Carlsbadból érkezett azon gyászír, mely derék polgártársunk *Nichitsch József* kereskedő és törvényhatósági bizottsági tagnak mult hó 29-én d. u. 4 órakor hirtelen bekövetkezett halálát tudatja. A fiatal korában elhunyt jószívűsége és bőkezű jótékonyasága miatt kiváló közszeretethen állott és a helybeli kereskedői karnak köztiszteletben részesült tagja volt. Édes atyján és nővéreim kívül özeves és három árva gyermeke van. Temetése hétfőn d. e. 10 órakor lesz a Rókus sarkertben.

Kirándulás. A *Bajai takarékpénztár* vezetősége folyó hó 21-én egyik igazgatósági tagjának, *Allaga* Ottó ügyvédnek szülő- és gyümölcstelepeire rándult ki, hogy megtekintse a telepek közérdeklődést keltő rendezését. A figyelmes házi gazda és kedves családjának vendégszerető szívelyessége csak növelte azon kellemes benyomást, melyet a szaksterien kezelt telepítvények a jórészen már dús termésektől megrakott gyönyörű ültetvényeikkel és praktikus gazdasági épületeikkel keltettek az érdeklődő vendégeknek. Valóban utánozandó példa gyanánt szolgáljon közönségünknek *Allaga* úr kezdeményező vállalata, melyet mint a közzgazdasági viszonyaink üdvös átalakulásának és a fellendült gyümölcs- és szőlőtelepítések által megnyíló új korszaknak egyik előhíróke gyanánt melegen üdvözlünk.

Főgymnasiumunk tornavizsgálja. Folyó hó 26-án d. u. 5 órakor folyt le az ünnepély az immár elkészült ifjúsági játszótéren. Gyülekezés után az intézet udvaráról dob és trombita hangja mellett történt a kirándulás. A kettős párok a játszótéren párokra, majd egyenkint szakadoztak. Most kezdődött a tulajdonképeni rendgyakorlat az intézet összes tanulói szakadozással jutottak újra oszlopokba, hogy a szabadgyakorlatok végzéséhez a szükséges felállítást megszerezzék. A növendékek bámulatos precizitással végezték a fokozatosan nehezülő kar- és lábgyakorlatokat és ezek összetételeit, minden vezénylet nélkül, pusztán az ütemet jelző dob hangjára. A szabadgyakorlatok befejezése után játékokhoz sorakozott az ifjuság. Az osztályonként bemutatott játékok összeállítás is bizonyítottá a játék elvitázhatatlan hatását ugy tetterre, mint a lélekre. Élénk érdeklődéssel szemléltük a növendékek fegyelmezett, szép játékát. A hadakozási játékoknál hágtott tetőpontra az igazi lelkesedés, mikor párt-párt ellen küzdött. Nőző és játszó kellemesen élvezték a testedző játékok nyugtolla nemes versengést. Emilités érdemel az V. és VI. oszt. „fűleslapda” játéka, mely mérvöközés a VI. oszt. győzelmével végződött. Nem kevésbé volt szép képe a VII. oszt. „sürge-fürge” játékanak. A játékot, körben két

lapdával két párt játsza. Az osztály dicsérete érdemlő fegyelmelzetsége, ügyes játéka szép látványt nyújtott és arról is meggyőződött bennünket, hogy lelkesedéssel, igaz akarattal épp úgy játszik az ifjú a legalsó fokon, mint a legfelsőn. A játék után futásból döntő küzdelemre álltak ki a növendékek. Az első oklevélet nyertek; a győztesek névsora a következő: I. oszt. 80 méteres futás: Szakács Kálmán. II. oszt. 80 m. Schvarcz János. III. oszt. 100 m. Spitznagel Márton IV. oszt. 100 m. Hübner Antal. V. oszt. 120 m. Reiser Péter. VI. oszt. 120 m. Melles Sándor. VII. oszt. 150 m. Szűcs Ervin. Végül a felső osztályok növendékei közül 12-en emelethez hasonló képezett alakzatot, gúliat mutattak be. Néma esendben alakult az alap, az emelet s a tető, kitörő taps jutalmazta az ügyes tornászok mutatványát; majd a közlekedéskészség az ifjuság vezetői, a tornatanárok felé fordult, — kiknek fáradozása teremtette meg a sikerült tornavizsgálatot, versenyt: — midőn az ifjuság vállaira emelte, ez által akarván leróni irántuk háláját és köszönetét.

Eljegyzés. *Halász* Béla helybeli kereskedő jegyet váltott *Jellinek* Zelmá kasszaszomnyal Gyöngyösről.

Jeltelen sirhant. A halottak esendes birodalmában, künn az izz. temetőben egy bemehosodott, besüppedt sirhalom alatt alussza örök álmát a bírói és ügyvédi kar egy érdemes tagja, ki a helybeli bíróságnál eltöltött pár havi buzgó ténykedés után reményteljes bírói pályafutása kezdetén szállt fiatalon a korai sírba. — Sírök nem jelzi az elhagyott nyugvóhelyet, szerető kéz nem ápolja az elárvult sírdombot, csak a nyomorban tengődő, távolban élő édes anya és leánytestvérek mérhetetlen gyászra, kik az elhunytban egyedül gyámoltójukat veszítették, el, virraszt porladozó hamvai felett. Senki sem tudja hogy a szegényes, begyepesedett sírdomb alatt *Dr. Steinitz Tóbiás* a helybeli kir. járásbírósg volt albirája és köz- és váltó-ügyvéd pihen ki fiatal életének keserves küzdelmeit. Midőn 3 ével ezelőtt váratlanul elhalt, a bírói és ügyvédi kar és a közönség részvételjes kegyelele oly megaló módon nyilatkozott meg, hogy nem csalódunk, miszerint ezáltal sem fogja megtagadni fillereit, hogy egy egyszerű sírkő jelezze majdan a teljes szegénységben elhalt jeles fiatal bíró sirhantját. Bírói hivatala hozta körünkbe mint idegent, jelezze legalább utolsó hazáját, mindannyiunk végállomását, azt az arasznyi földet, melynek esendes siri ölében álmodozik az öröklét mennyei üdvéről, a környületes szívek emelte igénytelen sírkő. Szerkesztőségünk készséggel fogad el adományokat és azok sorozatát 1 frtal megnyitja. *Eddigélel adakoztak:* Dr. Bruck Samu, Dr. Reich Aladár, Hesser Gyula, Lukács Gyula, Reich Gyula, Schön Geza, Spitzer Károlyné, Somogyi Emil 1—1 forintot, Márkus Samu könyvnyomdatulajdonos Budapest 2 frt összesen 11 frt.

Allandó gyümölcsvásárunk. A gyümölcsészeti egyet kiküldöttje a hét folyamán Budapestben időzött, hogy ott gyümölcspiacunk érdekében összeköttetéseket létesítsen. Különösen meglepte, hogy gyümölcsöt kinalván, arra kérték, hogy gyűjtessen tőkmagot, sárgadinnye magot, a kukorica bibeszárakat (hajnak nevezik otthon), meg- és cseresnye gyümölcs szárat, és szárított meg lekvárnak főzött gyümölcsöt. Mindezeket elég jó áron hajlandók vásárolni s más oly egyéni is talált, a ki az egyesüléne a vásárlásra megbízást ad. A selejtes, sőt a közép minőségű gyümölcsnek nincs értéke. A szép és jó gyümölcsöt megfizetik, azonban a válogatott, teljesen hibátlan, egyforma nagy és szép gyümölcsöt 2—3-szoros áron is veszik. Termelőinknek tehát még a mennyiség rovására is, a kiválóan szép és jó minőségre kell a súlyt fektetniök. Valószínűen fáradozásainak fog sikerülni egy oly gyümölcsraktár létesítése, a mely kizárólag bajai gyümölcsöt, s mindent „bajai” néven fog áruba boesajítani.

Iskolai évzáró ünnepély. Az izz. elemi és polgári iskola f. hó 29-én tartotta nagy és díszes közönség jelenlétében záró ünnepélyét. *Dr. Bruck* Samu iskolaszéki elnök megnyitó beszéde után, melyben köszönetet mondott a közönségnek az iskola iránt tanusított érdeklődéséért, az isk. önék *Berger* Salamon főkéntor szakavatott vezetése mellett énekeket adott elő, majd szavaltatok következtek és a jutalmak kiosztása. A lélekemelő, szép lefolyású ünnepélyt *Erdős* Jakab igazgató tartalmas, gyönyörű, szívhöz szóló beszéde rekészette be, — a szónoklatnak valóságos kis remekműve.

Halálozás. *Bacsinszky* Szaniszlóné sz. Baumhölzer Adél élete 52-ik évében rövid szenvedés után elhunyt.

Masiroznak a huszárok. A helyben állomásozó 4-ik honvéd-huszársz. osztály holnap a hajnali órákban indul a Kálóz, Szt.-Agotha és Sárkeresztúr

környékén megtartandó nagy hadgyakorlatokhoz. Öszinte szerencsekívánataink kísérik derék hadfiainkat fáradságos utjukra.

Magyar név. *Rosenbaum* Jenő bajai illetőségű magánhivatalnok vezetéknevét „Radó”-ra változtatta.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Kopp István* a b.-almási kir. járásbírósghoz aljegyzővé nevezte ki.

Tömeges legény-gyilkosság. Szörnyű embermészárlásról kaptunk hírt Sükösd községéből. Valóságosan véres bicska-háborúságot viseltek itt a falubeli legények éjfélnél idején a bicska csapatának, melyben vagy 50 legény vett részt, három halottja és több súlyos sebesültje van. Az oka pedig ennek a legény-vérgengzésnek a régi és a mindennapi: a csárdavirtus. Elkurjantja magát valaki, hogy „ki a legény a csárdában” és azonnal a lajzisebbe van a keze néhány harcra kész legénynek, mivel hogy van a legénység kivívására való szerszám: a bicska, amelyhez ezáltal váltott, vasvillát is szereztek a csapatok. És a vérgengzés oly nagy arányokat öltött, hogy egész tömeg aldozata van. Három halott és tizenkilenc sebesült. Naplementekor, midőn a nép már hazajött a mezőről, Zákó János husz esztendő legény két pajtásával betért a falu nagy koresmájába, ahol ott találta a falu legrakonezatlanabb és legnagyobb dologkerülő legényét, Szurdik Jókát. Zsikó a koresmában Szurdik Jóska asztalához telepedett le, de alig ült le, Szurdik Jóska kirántotta a bicskáját és beledöfte Zsikó szívébe, ki azonnal holtan rogyott össze. Zsikó barátai ezt látva, hazafutottak és föllármázták barátait. Alig mult el fél óra, már vagy negyven-ötven legény volt együtt a koresmában, fölgyekezve baltával, bottal és vasvillákkal. A vadállatokként feldühödött legények egymásra rontottak és ütötték szurták egymást irtalom nélkül, ahol csak érték. A verekedésnek három halottja van. Zsikó János, Troskó István, kinek még annyi ereje volt, hogy elvászoroghatott az orvos lakásáig, de ott az utcán öszserogyott és meghalt, végül Pautus András, kif. hó 26-án reggel halt meg. Van ezeken kívül három súlyosan sérült, kiknek életehez kevés a remény és tizenhat többé-kevésbé könnyen sebesült. A esendőörök már többet letartóztattak.

A szerkesztő postája.

N. J. Köszönettel vettem és a jövő számban közölni fogom.

.....

.....

Le Griffon

valódi francia szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

.....

.....

2885. szám,
tk. 899.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. járásbírósg mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint *Surány Ignác* béregi lakosnak *Perlesz Mór* antalfalvi lakos ellen az árverés 412 frt 50 kr. tőke követelés, ennek 1898. évi június hó 11-től járó 5% kamatai 81 frt 40 kr. és eddig megállapított 10 frt 15 kr. ezáltal és még felmerülő költségeknek, továbbá esztalozott *Bezdán kölcsön-segély egyletnek* 450 frt. *Friedmann Samu* bajai lakosnak 1000 frt. illetve 1245 frt. s jár. kielőgítése végett az 1881. évi LX. t.-cz. 144. és 146. §§-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő a szántóvái 404. sz. betétben A. I. alatt felvett 5523. 5524. és 5525. sz. ingatlanokra 44 frt. míg a szántóvái 405. számú betétben A. I. 666. és 667. hr. sz. a. felvett 49. 5. i. sz. ház és beltelekből *Perlesz Mór* megillető fele részre 543 frt. kikiáltási árban ezennel elrendeltetik és annak a Szántóva község-házának leendő megtartására az 1899. évi július hó 21-ik napjának d. e. 10 órája kifizetők, mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kikiáltási árón alul is eladatni fognak.

Árverőzök tartoznak a kikiáltási ár 10 % át készpénzben vagy ovadékképes papírban a kiküldöttnek átadni.

A kir. jbróság mint tkvi. hatóság.
Baján, 1898. évi ápril hó 8-án.

Temmer
kir. aljbíró.

256. szám.

Pályázati hirdetés.

A bajai m. kir. állami tanítóképző-intézet internátusában a jövő 1899/1900. iskolai év folyamán a tanítónövendékek élelmészére szükséges élelmi cikkek és az özszes intézeti helyiségük fűtésére használandó fűtanyagok szállítására ezennel pályázatot hirdet az intézet igazgatósága.

1. Tej. Naponként szállítandó átlag 30 liter.
2. Marha és horjhus. Naponkinti szükséglet mintegy 35 kg.
3. Disznóhús és disznózsír. Havonkinti szükséglet az elsőből 250—300 klg. az utóbbiból 50—60 klg.
4. Kenyér és sütemény. Naponkinti szükséglet 50 klg. kenyér és 100 dbr. sütemény.
5. Liszt. Havonkinti mintegy 250—200 klg.
6. Fűszerárk. (Só, paprika, czukor, rizs, mák stb.) Havonkint 30—40 frt. értékben.
7. Tüzelő és fűtanyagok. Évi szükséglet mintegy 120 m³ szurkos nyárfa, 120 m³ szil-hasábbfa, friss vágású, száraz, nem iszapos minőségben, az intézet udvarán beölelje. Továbbá 400 q. elsőrendű coaks.

Az összes felsorolt cikkek mindenkor legjobb minőségben és a megrendeléshez képest kifogástalanul teljes mértékben szállítandók.

Az ajánlatételre esetlegesen szükséges leírás, a különleges szállítási feltételekre vonatkozó tájékoztatás ezen hirdetés megjelenésének napjától kezdve az ajánlatok benyújtására alább kitűzött határidőig naponta a delelőtti hivatalos órákban az intézet igazgatóságánál nyerhető.

Az ajánlatok lepecsételve „Ajánlat az állami tanítóképző-intézetben szükséges . . . . szállításra” felírással legkésőbbben

f. évi július hó 10. déli 12 óráig

az állami tanítóképző-intézet igazgatóságánál benyújtandók.

Az ajánlatban kiteendő a szállítandó cikkek minőségének pontos meghatározása a megfelelő egység árakkal osztrák értékű forintban.

Lehetőség szerint ajánlatához csatolandók a szállításra szánt cikkek mintái is.

A megnevezett cikkek szállítása pontosan naponként megrendelésben kijelölt időre történik.

A szállított cikkek értéke a vállalkozó áruköznyének és annak ellenőrzésére az intézetben vezetett megrendelési könyvek és anyagszámadások egybevetése után részletezett nyugtatóványok ellenében havonként vagy félvenként fizeti ki az igazgatóság.

Az ügyelettel járó bélyegilletéki költségeket a szállító viseli: az illeték aként rovandó le, hogy a szállító által havonként kiállított részletezett nyugtatóvány nemcsak a nyugtatóványi bélyegilleték címén III. fokozat szerint járandó bélyeggel látandó el, hanem szállítási ügylete lejártával a szerződésre még külön III. fokozat szerint járó illeték fejében az egész összegnek megfelelő értékű bélyegjegyek ragaszandók.

Az állami tanítóképző-intézet igazgató-tanácsa fenntartja magának az a jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlott árakra a szállítással az ajánlattevőknek bármelyikét bízhasna meg vagy ajánlatot nem tett más czegeket megbízhasson.

Az előírt feltételekről eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig küldetnek le, vagy távirati uton, vagy élőszóval tétettek meg, figyelembe nem vétetnek.

Az intézet igazgatósága azon vállalkozóval, kinek ajánlatát az igazgató-tanács elfogadja, szerződéses alku-egyezményt köt.

Ajánlattevő ajánlatával annak benyújtásától a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium elhatározásáig kötelezettségben marad.

Baja, 1899. június hó.

Az igazgatóság.

.....

.....

4940. szám,
tk. 99.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. járásbírósg mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint *Dr. Fischhof Zsigmond* ügyvéd által képviselt *Vinkovics István* bajai lakosnak — *Gyurity Istvánné szül. Lovrity Marica* bajai lakos ellen az árverés 56 frt 10 kr. tőke követelés, ennek 1897. évi július hó 15-től járó 5% kamatai 22 frt 65 kr. eddig megállapított 8 frt 30 kr. ezáltal és még felmerülő költségeknek, továbbá esztalozott *Bajai takarekpenztárnak* 100 frt tőke és jár. kielőgítése végett az 1881. évi LX. t.-cz. 144. 146. és 156. §§-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő a bajai 3735. sz. betétben A. I. 1325. hr. 57. 6. i. sz. alatt felvett fele részben *Gyurity István*, másik fele részben neje *Lovrity Marica* nevű álló egész ház és belteleke 587 frt. kikiáltási árban ezennel elrendeltetik és annak a kibelbeli tkvi. árverési helyiségben házban Mikócs-fele ház leendő megtartására az 1899. évi július hó 29-ik napjának d. u. 3 órája kifizetők, mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kikiáltási árón alul is eladatni fognak.

Árverőzök tartoznak a kikiáltási ár 10 % át készpénzben vagy ovadékképes papírban a kiküldöttnek átadni.

A kir. jbróság mint tkvi. hatóság,
Baján 1899. évi ápril hó 18-ik napján.

Temmer
kir. aljbíró.

PREMIER-KERÉKPÁROK Elsőrangú gyártmány.

24 év óta

Egyedüli képviselő: STEINER KÁROLY BAJÁN.

Zongora-raktár Baján.

A t. cz. közönség szives tudomására hozom, hogy a rövid idő alatt európai hírnévre szert tett

THÉK ENDRE szabadalmazott zongoragyárából

(Budapest, Üllői-út 66.)

Zongora-Raktárt

tartok és abban a helyzetben vagyok, hogy pompás zongorákat, legujabb szerkezettel ezüstcsengésű hanggal bámulatosan könnyű jársu claviatúrával

előnyös fizetési feltételek mellett

a mélyen tisztelt közönség rendelkezésére bocsájthatok.

Megemlítésre méltónak tartom, hogy Budapesten ma már a legtöbb hangversenyen **Thék-féle zongorán játszanak**, melyek kiválóságát mi sem documentálja jobban, mint az a körülmény, hogy a budapesti m. kir. orsz. zeneakadémián a zongora tanításra kizárólag **Thék-féle zongorákat** használnak.

ifj. WAGNER ANTAL

könyv-, zenemű- és papirkereskedő.

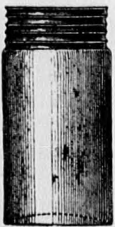
Alapított 1862.

Alapított 1862.

SCHNETZER ERNŐ

üveg-, porcellán-, kőedény-, lámpa-, képkeret- és táblaüveg-kereskedése BAJÁN.

Elvállal mindennemű üveges munkákat és képkeretezést a legjutányosabb árak mellett.

Ajánlja légmentesen záró befőttes üvegeket gyári árakon.

Mindennemű közönséges befőttes és uborkás üvegek legolcsóbb áron kaphatók.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megvizsgálható, fejlődésmentesítő bedörzsolésként alkalmazták köszvénynek, csuszma, tag-szagattaságnak és meghűléseknek és az orvosok által bedörzsolésségre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, Gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 fr. üvegekben: árban majdnem minden gyógyszeráránál kevesebbet van. **Raktár: Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Berzsa utca 11. szám alatt. Itt igen óvatosok legyünk, mert több kisebbértékű utárat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget „Horgony” ved- egy és Richter czéggeljes melkú mint nem valódit utasítsa vissza.

R. RICHTER F. AD. és írása. cs. és kir. udvari szállító. RUDOLSTADT.

BERNDORFER EDE

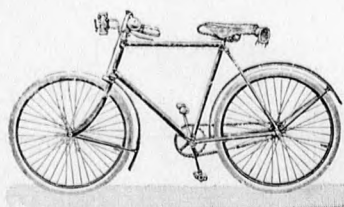
→ divat-, illatszert- és kerékpár raktára BAJÁN. ←

Raktáron tartok állandóan

valódi angol

és legjobbnak elismert gyártmányú női-, férfi- és gyermek gépeket a legjutányosabb árban és a legelőnyösebb részletfizetések mellett.

Javítások gyorsan és jutányosan eszközöltnék.

Mindennemű kerékpár felszerelések raktáron tartatnak.

Ajánlom továbbá dúsan felszerelt divat- és toilette különlegességeimet. Illatszerek, keztük, kezdett himzések, himző pamutok, selymek legnagyobb választékban.

Nap- és esernyők legnagyobb gyári raktára.

Nagy kerékpár-iskola megnyitás!

(Iskola-utca, 458. sz. saját házámban.)

Ingyenes oktatás a kerékpározásban.

